

## **Recenzja książki *W kierunku rozszerzonego przedsiębiorstwa. Analiza sektorowa rozwoju ICT w Polsce* pod redakcją Tadeusza Kasprzaka**

*Jerzy Gołuchowski*

Tematyka badań podjęta w książce opracowanej przez zespół kierowany przez prof. Tadeusza Kasprzaka (dr hab. Witold Chmielarz, dr hab. Dariusz Dziuba, dr hab. Mirosława Lasek, dr hab. Wacław Szymanowski) *W kierunku rozszerzonego przedsiębiorstwa. Analiza sektorowa rozwoju ICT w Polsce* wydaje mi się niezwykle trafna oraz aktualna, co wynika z zapotrzebowania na wiedzę odnośnie kierunków zmian w zakresie systemów informatycznych zarządzania. Największą zaletę tejże pracy stanowi „fotografia” najnowszych kierunków rozwoju systemów wspomagających zarządzanie przedsiębiorstwem.

Aktualność podjętej problematyki dostrzegam w uchwyceniu stanu i dynamiki zjawisk, jakie zachodzą w opisywanym obszarze badawczym w ciągu ostatnich lat. Także autorzy książki dostrzegają, że osią wiodącą zmian staje się wspomaganie działań biznesu, ukierunkowywanych na zewnątrz przedsiębiorstwa. Poprzednie tendencje w informatyzacji „szły” w kierunku maksymalizacji funkcjonalności – od początku lat 90. – zintegrowanych systemów wspomagających zarządzanie przedsiębiorstwem. Jednak wraz z rozwojem rynków elektronicznych wyjście wspomaganie poza organizację stało się koniecznością.

Obecnie firmy wirtualne, handel elektroniczny, międzyorganizacyjne procesy logistyczne (dostaw i dystrybucji) w przestrzeni internetowej wspomagane są zewnętrznymi systemami, i co istotne, prostszymi, tańszymi, przyjaznymi, jak tylko to było możliwe, oraz szybszymi, a przez to efektywniejszymi w działaniu. Skutecznie konkurują one z poszczególnymi modułami systemów zintegrowanych przedsiębiorstwa.

Dostrzeżone kierunki zmian w zastosowaniach informatyki w biznesie stały się sygnałem do podjęcia działań zmierzających do otwarcia przedsiębiorstwa na zewnątrz (*extended enterprise*), rozszerzenia wspomaganie przedsiębiorstwa poza jego granice, również, a może nawet przede wszystkim, w sferze informacyjnej. Staje się to także punktem zwrotnym następnego etapu integracji, polegającej już tym razem na połączeniu wewnętrznych systemów zintegrowanych z systemami sfery elektronicznej.

Ten punkt zwrotny dla dalszej informatyzacji doskonale wyczuwają autorzy recenzowanej monografii, której przedmiotem rozważań są ponad wszystko zastosowania systemów informatycznych w zarządzaniu przedsiębiorstwem nowego typu – o rozwiniętej kooperacji i współpracy poziomej.

Książka składa się z pięciu autorskich rozdziałów i spinającego wszystkie treści – w postaci swoistej klamry – odredaktorskiego wprowadzenia.

Rozdział pierwszy autorstwa prof. Mirosławy Lasek stanowi opis i analizę występowania systemów informatycznych w Polsce oraz kierunki ich rozwoju. Autorka dokonuje charakterystyki i analizy głównie na podstawie źródeł statystycznych. Czyni to, pokazując transformację zintegrowanych systemów punktowych w systemy docelowo rozwinięte przy pomocy „luźnej” integracji w systemy całościowo zintegrowane, oparte na portalach korporacyjnych. Ponadto udaje jej się pokazać wpływ przystąpienia Polski do Unii Europejskiej na dynamikę rozwoju systemów informatycznych w polskich przedsiębiorstwach.

Logiczną kontynuacją tych rozważań jest przedstawienie – w rozdziale drugim, napisanym przez prof. Dariusza Dziubę – fazy procesów integracyjnych, dotyczących obecnych systemów ERP zastosowanych w sferze bankowości i finansów. Wychodząc ze specyfiki tej sfery, autor nakreśla aktualne tendencje w rozwoju systemów informatycznych tworzonych dla dużych banków oraz ich alternatywy dla banków małych i średnich w postaci outsourcingu i technologii ASP (*Application Software Provider*). Najistotniejszą częścią rozdziału jest określenie efektywności systemów klasy ERP w postaci relacji potencjalnych efektów zastosowań systemów informatycznych do kosztów implementacji.

Rozdział trzeci, którego autorem jest prof. Tadeusz Kasprzak, poświęcony jest w całości otwarciu przedsiębiorstwa na klienta poprzez realizację systemów klasy CRM (*Customer Relationship Management*). Problematyka zastosowań tych systemów jest pokazana przez pryzmat ich wpływu na strategię biznesu, a na niższym poziomie – przełożenia pozyskanych przez nie danych na informację zarządzającą. Ponadto zwraca uwagę na moduł analityczny istniejący w klasycznym trójczłonowym podziale systemów CRM w wielu systemach, będący swoistym załącznikiem systemów inteligentnych, opartych na zarządzaniu wiedzą, w tym wypadku wiedzą o kliencie przedsiębiorstwa.

Uzupełnieniem tematyki podjętej przez prof. Kasprzaka jest podjęta w następnej części książki problematyka adaptacji technik SCM (*Supply Chain Management*) i technik stowarzyszonych do zarządzania łańcuchami i sieciami dostaw żywności, przedstawiona przez prof. Wacława Szymanowskiego. W ten sposób zamknięty zostaje łańcuch procesów informacyjnych zaczynający się od zamówienia klienta i kończący pętlą jego pełnej realizacji. Szczególną rolę w weryfikacji analiz spełnia szczególnie w swej specyfice sektor żywnościowy. Ponadto techniki SCM są rozważane w odniesieniu do sfery rynków elektronicznych, co stanowi swoiste novum w ich prezentacji.

W ostatnim rozdziale prof. Witold Chmielarz charakteryzuje trzy wybrane sektory rynku elektronicznego: finansowy (ze szczególnym uwzględnieniem

bankowości elektronicznej), handlowy i usługowy. Opisu sektorów dokonuje on z wykorzystaniem koncepcji oceny stopnia rozwoju rynków elektronicznych. Koncepcja ta opiera się na jednolitej punktowej metodzie oceny systemów internetowych analizowanej branży, uwzględniających kryteria ilościowych i jakościowych jednocześnie. W wyniku takiego badania uzyskano ciekawy pomiar stopnia rozwoju opisywanych branż rynku elektronicznego w Polsce w ostatnich latach. Odgrywa to w sumie istotną rolę w uporządkowaniu wiedzy o żywiotowo rozwijającym się w naszym kraju rynku elektronicznym. Stanowi to swoisty kontrapunkt początkowych analiz.

Recenzowana książka jest bardzo ciekawą monografią o procesach integracyjnych zachodzących w obrębie systemów wspomagających zarządzanie przedsiębiorstwem. Oprócz wyraźnych walorów badawczych, jakie cechują opracowanie (co zrozumiałe ze względu na genezę opracowania), można je z powodzeniem uznać także za wartościową pomoc dydaktyczną, użyteczną zwłaszcza na specjalistycznych wykładach i ćwiczeniach dla studentów tych uczelni, na których wykładane są przedmioty związane z informatyką ekonomiczną.

Książka jest cenną monografią nie tylko dla nauczycieli akademickich i studentów informatyki ekonomicznych. Uważam, że zainteresuje profesjonalnych i nieprofesjonalnych odbiorców także ze środowisk nieakademickich. Dla specjalistów z praktyki gospodarczej, zaangażowanych w kształtowanie procesów informatyzacji, może stanowić cenne źródło wiedzy i poradnik w ich codziennej pracy. Menedżerom mającym sporadyczny kontakt z problematyką kształtowania procesów informatyzacji w przedsiębiorstwie dostarcza wskazania, jak współcześnie należy formułować wymagania w stosunku do wykonawców systemów wspomagających zarządzanie produkcją.

Kasprzak, T. (red.) 2006. *W kierunku rozszerzonego przedsiębiorstwa. Analiza sektorowa rozwoju ICT w Polsce*, Warszawa: Difin.